

**ОБЕДИНЕНО УЧИЛИЩЕ „НИКОЛА ЙОНКОВ ВАПЦАРОВ”
с. Вълчитрън, общ. Пордим, обл. Плевен**

5890, ул. „Лачко Ангелов” 2, тел. +359 (0)6528 2396, моб. тел + 359 (0)884 878 785,
e-mails: info-1500304@edu.mon.bg, d.lungalov@abv.bg

**Механизъм за превенция при риск от отпадане на ученици
от ОБУ „Никола Йонков Вапцаров”
за учебната 2023/2024 г.**

I. Въведение

Образованието в България заема важно място в ценностната система на българина, като този приоритет придоби още по-голяма значимост в процеса на модернизиране на икономическите и социалните структури в страната. Голям брой деца напускат преждевременно училище или дори никога не прекрачват неговия праг, явление, което води до тежка форма на социално неравенство.

Въвеждането на общ механизъм за идентифициране на деца в риск от отпадане от училище се налага от разбирането, че реален напредък в намаляване на напускащите училище ученици може да бъде постигнат само в резултат на прилагането на последователна и целенасочена политика, която се следва от цялата училищна общност.

Създаването на условия за редовното присъствие в училище и активната работа по време на учебния час са важни за бъдещото на всеки ученик. Те са гаранция за неговия успех, залог за по-добра квалификация и по-големи възможности за реализация. Важна роля в това отношение има училището, което трябва да подхожда комплексно и същевременно индивидуално за всеки конкретен случай на ученик, застрашен от отпадане. Предприемането на адекватни и ефективни мерки от педагогическия екип за намаляване на броя на отсъствията, броя на преждевременно напусналите, следва да се основават на задълбочен анализ на причините, пораждащи тези явления.

Причините за допуснатите отсъствия и отпадане от училище са многообразни и не се проявяват изолирано, а въздействат комплексно. Това определя необходимостта да се подхожда комплексно и същевременно да се действа индивидуално към конкретния случай на всяко дете, застрашено от отпадане. Необходимо е своевременно идентифициране на признаците за изоставане в усвояването на учебния материал и застрашеност от отпадане.

Класификация на причините за отпадане от училище:

- **Социално-икономически причини** – един от основните фактори за отпадане от образователната система. Лошото качество на живота на определени социални слоеве поставя сериозни препятствия пред образованието на децата и младежите. Ниските доходи не позволяват на много семейства да покрият разходите на своите деца за образование (за учебници, тетрадки, дрехи, храна) и се посочват от родителите като главна причина за отпадане. От друга страна, детето, което не посещава училище, е ценно и като трудов ресурс и често подпомага формирането на семейния бюджет, участва в домакинската работа или чрез грижа за по-малки сестри и братя.
- **Образователните причини** – свързани са както с училищната среда така и с организацията на учебния процес. Съществени са затрудненията при усвояване на учебния материал; липса или слаб интерес към учебния процес, слаби постижения

вучебните занятия и произтичащото от него нежелание да се посещава училище; наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители и др.

- Етнокултурна и семейна среда на детето оказва съществено влияние. В тази група се регистрират някои специфични етнокултурни причини за отпадане на ученици от училище – промяна в семейния статус на ученици / заживяват на семейни начала преди 16 годишната възраст и създават семейство неофициално, въпреки забраната на закона/; по-ниска ценност на образованието; трудова миграция на родителите; напускане на единия или двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина; оставяне на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с новите модели на поведение на децата и трудовата социална обстановка; недостатъчна образованост на родителите или незаинтересованост и липса на контрол от тяхна страна върху цялостното развитие на ученика (неконтролиране на часовете за прибиране от училище, непознаване на контактите и приятелския кръг на детето, непроверяване на изученото през деня и подготовката на ученика за следващия ден – домашни работи, изпълнение на други поставени от учителя задачи.)

Акумулирането на икономически, образователни и етнокултурни рискови фактори, оказва най-силно влияние, когато семейството живее в компактна група сред представители на собствения етнос.

II. Задачи

1. Изготвяне на регистър за децата в риск от отпадане от училище.
2. Създаване на подкрепяща среда в класа за застрашените ученици.
3. Разработване и прилагане на обучителни, извънкласни и извънучилищни програми и подкрепи за мотивиране и задържане на децата, осигуряване на консултиране, професионално ориентиране, активно въвличане и работа със семейството.
4. Осигуряване на консултиране и професионално ориентиране.
5. Работа със семейството.
6. Съвместна работа с други институции.

III. Дейности, свързани с риск от отпадане на ученици от училище:

1. Дейности на ниво училище:

1. Създаване на регистър за децата в риск от отпадане от училище /включва следната информация за ученика: възраст, клас, неизвинени отсъствия, причини и предприетите мерки от различните институции/.
2. При необходимост на база на решение на комисията за превенция на риска от отпадане и след представяне и разглеждане на педагогически съвет се подава случая към отговорна и компетентна институция „ Отдел закрила на детето” и/или ДПС към РУ на МВР с целпредприемане на адекватни мерки за намаляване риска от отпадане. В екипа може да се включват представители на класните ръководители и други учители, психолози, представител на УКБППМН, на родителите, на учениците, на обществени представители. Екипите оказват съдействие за професионално ориентиране и подготовка; развиване на творческите способности на децата; информиране на децата за техните права и застъпничество;
3. Включване на детето в извънкласни дейности с цел стимулиране на стремеж за самопредставяне и успеваемост.
4. Осъществяване на ефективен диалог между училището и семейството на застрашените от отпадане деца.
5. Осъществяване на партньорство между училището и всички заинтересовани страни на местно ниво за превенция на отпадането от образователната система.

2. Дейности, свързани с родителите:

1. Запознаване на родителите с правилника на училището и възможностите, които то дава за обучение и възпитание на децата.

2. Информирание и консултиране на семейството за социалната функция на образованието и последиците от отпадането на детето от училище.

3. Срещи и разговори с родителите от страна на класния ръководител, други учители, психолог, ръководството на училището и други институции.

4. Насочване към институции според потребностите.

3. Дейности, свързани с ученици:

1. Подпомагане включването на детето във вътреучилищната група/клас.

2. Включване на ученика в извънкласни и извънучилищни дейности, за стимулиране изяви на детето.

3. Индивидуални консултации с учители за повишаване успеваемостта в учебния процес.

4. индивидуални консултации с психолог.

5. При необходимост свързване с институции съобразно конкретни случаи.

6. Провеждане на социометрични изследвания за разпределението на ролите в група с цел да се определи нивото на приобщеност и принадлежност към класа на всеки един ученик.

ГРАФИК НА ДЕЙНОСТИТЕ:

Проучваща дейност:

1. Оценка на проблема през мнението на ученици, родители, учители с помощта на стандартизиран въпросник.

Срок: м. октомври 2023 г.

Отг. Класните ръководители

2. Установяване на причините, поставящи детето в рискова ситуация.

Срок: през годината

Отг. Класните ръководители

3. Запознаване на класните ръководители с наличните, регламентиращи дейността на комисията, документи, както и с приложимите закони, подзаконови актове и указания, национални планове и наредби.

Срок: м. ноември 2023 г.

Отг. Комисията

4. Разпознаване на „Дете в риск” от класните ръководители и попълване на чек-лист за наличие на индикатори за това. /Дейности по наблюдение и откриване/

Срок: постоянен

Отг. кл. р-ли и комисията

6. Писмено регистриране и съхраняване на данните от проучванията, извършени от класните ръководители

Срок: през годината

Отг. Кл. р-ли и председател на комисията

7. Обобщаване на информацията от предложените от класните ръководители деца в риск за работа с комисията.

Срок: м. ноември 2023 г.

Отг. Комисията

Координираща дейност:

1. Повишаване сигурността на учениците в училище и в района около него.

Срок: Постоянен
Отг. Кл. р-ли и комисията

2. Привличане на родителите за партньори в работата на комисията и сътрудничество с Дирекция „Социално подпомагане” – отдел „Закрила на детето”; РУ на МВР – Детска педагогическа стая; НПО и други организации и институции, ангажирани с проблема – „Работа с деца в риск”

Срок: Постоянен
Отг. Комисията

3. Съвместна работа с комисии със сходно естество на дейност, работещи в училище, Агенция за закрила на детето, ДПС, общинските администрации – гр. Пордим , гр. Плевен.

Срок: Постоянен
Отг. Комисията

Уведомяваща дейност:

1. Уведомяване на близък родител или настойник на детето за проблема.

Срок: След установяване на проблема
Отг. кл. р-л, комисия, Директор

2. Уведомяване и търсене на помощ и съдействие от Дирекция „Социално подпомагане” – отдел „Закрила на детето”; РУ на МВР – Детска педагогическа стая

Срок: След установяване на проблема
Отг. Председател на комисията

3. Информирание на учениците в часа на класа за съществуването в училище на Комисията и за нейната дейност.

Срок: Постоянен
Отг. Класните р-ли

4. Уведомяване на родителите при провеждане на родителски срещи за съществуването на настоящата комисия в училище; за нейните цели и задачи и за възможността същите да сътрудничат и оказват помощ в работата на комисията.

Срок: Съгласно графика за родителските срещи
Отг. Класните р-ли

5. За информиране при възникнал инцидент да се ползва „Националната телефонна линия за деца – 116111”.

Срок: При инцидент
Отг. кл. р-л, комисия, Директор

6. Популяризиране на интернет адрес Nasilie.eu , координати и телефони на институции, към които засегнатите групи могат да се обърнат в случай на насилие.

Срок: при необходимост
Отг. Комисията

7. Изготвяне на информационни материали за същността и работата на УК, както и за процедури за действие и др.

Срок: Постоянен
Отг. Комисията

Подпомагаща дейност:

1. Провеждане на беседи в час на класа за запознаване на учениците с различните видове насилие и начините да се реагира в рискови ситуации.

Срок: Постоянен

Отг. Класните р-ли

2. Провеждане на анкета на тема „От какво се страхувам”, провеждане на беседи, презентации по теми пожелание на учениците или актуални за тях /влияние на алкохол, цигари, наркотици, сексуално възпитание, професионално ориентиране, ценност на образованието/.

Срок : м. ноември – декември 2023

м. март – април 2024 г.

Отг. Комисията и кл.р-ли

3. Насочване на родители и деца в риск към служби за оказване на специализирана помощ.

Срок: Постоянен

Отг. Комисията

4. Превантивна възпитателна работа с учениците. Изработване на табла, брошури, рисунки.

Срок: Постоянен

Отг. Класните ръководители

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ НА УЧИЛИЩНАТА КОМИСИЯ /УК/

1. УК работи в сътрудничество с класните ръководители, психолога, логопеда, другите учители, ръководството, ресурсните учители и родителите;
2. УК взаимодейства с инспекторите от ДПС; Дирекция „Социално подпомагане” – Отдел за закрила на детето; здравни заведения и личните лекари на децата; Общинска администрация; Обществени организации и други, имащи отношение към обучението, възпитанието и развитието на децата.

ДОКУМЕНТАЦИЯ НА УЧИЛИЩНАТА КОМИСИЯ:

1. Регистър на деца в риск.
2. Процедури за действие и докладване при дете, жертва на насилие.
3. Протоколи от работни срещи на комисията.
4. Постъпили сигнали за деца в риск.
5. Годишен план за работата на комисията
6. Правила за работа на комисията
7. Форми документи : чек-листове, форма за докладване

ЗАСЕДАНИЯ НА УЧИЛИЩНАТА КОМИСИЯ:

Дневен ред:

1. Приемане на план за дейността на комисията през учебната 2023/2024 година
м. септември 2023 год.

Дневен ред:

1. Информация по случаите от база данни на деца живеещи в условия на повишени за нормалното им развитие рискови фактори и неравностойно социално положение, обект на работа на комисията.
2. Доклад от класните ръководители за настъпили промени в актуалното състояние на класовете през годината, относно наличие на показатели за насочване на случаи към комисията за работа с деца в риск.

м. януари 2024 год.

Дневен ред:

1. Информация за взаимодействието на училищната комисия с общински, държавни и неправителствени органи и организации при разрешаване на определени случаи и вземане на решения при оказване на помощ на **деца в риск**.

м. юни. 2024 г.

Дневен ред:

1. Информация до директора и ПС за дейността на **Комисията за работа с деца в риск** през учебната 2023/2024 година.

ПРАВИЛА ЗА РАБОТА НА КОМИСИЯТА:

1. Председателят отговаря за регулярните и инцидентни заседания.
2. Членовете следят за изпълнение на дейностите от плана на комисията.
3. Основни принципи са координирането на дейностите на всички членове на комисията и взаимното споделяне на пълната информация по отделните случаи.
4. По неясни или спорни въпроси комисията се обръща към директора на училището.
5. Всяко заседание на комисията се регистрира с протокол, който се подписва от членовете на комисията.
6. За всеки отделен случай се води документация, описваща интервенцията на училищно ниво и последващите мерки за възстановяване и укрепване на физическото и психично здраве на ученика, жертва на или в риск от насилие.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ УСЛОВИЯ:

1. Мерките, които прилага УК са в съответствие с всички приложими Закони, както и с Етичния кодекс на работещите с деца.

2. Училищната комисия провежда най-малко четири редовни заседания през учебната 2023/2024 година.
3. Провеждането на извънредни заседания на УК са при наложени се обстоятелства.
4. Комисията отчита дейността си пред педагогическия съвет.

IV. Мерки за идентифициране на дете в риск от отпадане

1. Промяна в поведението на ученика – ранни индикации за отпадане като закъснения, отсъствия, проблеми с дисциплината, взаимоотношенията в клас;
2. По наблюдение на учители, класен ръководител, съученици, родители;
3. Наблюдение върху семейството;
4. По даден сигнал от други институции – отдел „Закрила на детето”, Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни; Комисия за закрила на детето, полиция, община и др.
5. Отчитане на традиции, нрави, обичаи на конкретен етнос, към който принадлежи ученика.